

Verslag overleg subgroep Avifauna op 20 januari 2010

Wobbe Kijlstra

Presentatie Vogelringstation

Harry de Rooij licht de achtergrond, activiteiten en resultaten van het Vogelringstation toe

Ringers

Het Vogelringstation bestaat uit een aantal ringers, die worden bijgestaan door assistenten. De ringers beschikken over een speciale ringvergunning van het Vogeltrekstation in Heteren. De handelingen die zij mogen verrichten kunnen verschillen en dit geldt ook voor de plaatsen waar zij hun onderzoek mogen uitvoeren. De volgende personen houden zich bezig met de onderzoeken:

- Dick Jonkers, algemene ringvergunning; voor alle soorten in Nederland; nu vooral ganzen, Ooievaars, Steenuilen en Oeverzwaluwen.
- Daan Buitenhuis, algemene ringvergunning voor alle soorten in Nederland; nu vooral roofvogels.
- Hanneke Sevink, vergunning voor roofvogels in de provincie Utrecht en de regio Gooi, Vechtstreek en Eemland.
- Engbert van Oort, vergunning voor Oeverzwaluwen in Zuid-Holland, Noord-Holland, Utrecht, Flevoland en Gelderland en voor ganzen in deregio. Gooi, Vechtstreek, Eemland en Arnhem.
- Pascal Gijssen, vergunning voor roofvogels en zangvogels in de regio Gooi, Vechtstreek, en Eemland. Alle soorten op de Constant Effort Site (CES) locatie Oud - Naarden
- Harry de Rooij, algemene ringvergunning voor alle soorten in de regio Gooi, Vechtstreek en de provincie Utrecht.

De gegevens worden verwerkt door Engbert van Oort

Soorten onderzoek

CES Constant Effort Site. Hiervoor wordt periodiek gevangen in het broedseizoen met steeds dezelfde nettenopstelling gedurende een vast aantal uren. Dit onderzoek geeft inzicht in het broedsucces van vogels. De terugvangsten van in voorgaande broedseizoenen geringde vogels geven veel informatie over de ontwikkeling van populaties bij de vangplaatsen.

RAS Recapture Adult Survival, De terugvangsten van specifieke soorten, bijvoorbeeld Oeverzwaluwen in kolonies gericht geeft informatie over de overleving van volwassen vogels.

Van elke soort worden het geslacht en de leeftijd bepaald. Verder ook onder andere de vleugelmaat en het gewicht en in de trektijd de vetgraad. Zo ontstaat ook een beeld over de conditie van de vogels.

Lopende onderzoeken

Onderzoeken die plaatsvinden zijn:

- CES Landgoed Oud - Naarden.
- RAS Oeverzwaluwen.
- Ganzen met extra gebruik van kleurringen en zenders. Daarbij ook een lang lopend onderzoek naar het voorkomen van influenzavirussen voor de Erasmus Universiteit in Rotterdam.
- Nestkastonderzoek. Het ringen van vogels in nestkasten met als specifieke soorten Boomklever en Bonte vliegenvanger.
- Slaapplaatsonderzoek bij Boerenzwaluwen op Oud - Naarden.
- Roofvogelonderzoek. Jongen worden geringd. Recent zijn Boomvalken voorzien van kleurringen.

Vangsucces op Oud - Naarden

In 2009 zijn op deze locatie 53 verschillende vogelsoorten gevangen; gemiddeld waren dat er in andere jaren 50. Voor de Boerenzwaluw was het een topjaar met 1119 gevangen exemplaren. In het onderstaande overzicht staat het aantal geringde vogels van enkele soorten in 2009 en het gemiddelde in andere jaren.

Soort	Geringd in 2009	Gemiddeld andere jaren
Roodborst	140	70
Baardman	80	40
Vink	70	40
Rietgors	96	60
Cetti's zanger	2	

Resultaten en ontwikkelingen

De resultaten van alle CES locaties in Nederland geven een indicatie over het broedsucces. Vroeger werden de gegevens vooral gebruikt om meer te weten te komen over het trekgedrag van vogels. Tegenwoordig worden ook veel meer gegevens verzameld en wordt er ook veel meer mee gedaan, zoals de conditiebepaling aan de hand van de vetgraad en het bepalen van rui patronen. Ringonderzoek in nestkastonderzoek genereert gegevens over de eilegdatum. Zo is die bijvoorbeeld bij de Bonte Vliegenvanger in de loop der jaren met drie weken vervroegd. Met hulp van geringde vrouwtjes is vast komen te staan dat Bonte Vliegenvangers eerder terugkomen, meer eieren leggen en hun broedsels succesvoller zijn.

Enkele gegevens over afstanden die vogels afleggen. Een geringde Stormmeeuw bleek afkomstig te zijn uit Gdansk (Polen). Een Pimpelmees legde 1100 km af in 38 dagen. Een Buizerd die geringd was in Baarn werd negen jaar later aangetroffen in Assendelft

Nekringen ganzen zijn effectiever dan pootringen. In tien jaar zijn 60.000 terugmeldingen gedaan door het aflezen van die ringen via www.geese.org.

De voorzitter bedankt Harry en Engbert voor de uitgebreide toelichting op het werk van het Vogelringstation.

Terugblik op de avond voor nieuwe leden van 13 januari 2010

Het algemene beeld van deze avond voor nieuwe leden is positief. Hij was geslaagd, druk bezocht, geanimeerd en interessant voor alle leden en belangstellenden. De werkgroepen hebben de nodige namen kunnen noteren van mensen die mee willen werken.

Voor een volgende keer wordt het volgende meegegeven:

- Een keer per twee jaar of een keer per jaar is voldoende.
- Kijk naar aantrekkelijkheid en uitstraling locatie.
- Verbinding met vogelherkenningscursus is goed.
- Werkgroepen zouden kunnen beschikken over 'visitekaartjes' (naar voorbeeld Werkgroep IJsvogels)

Vogel van het jaar 2010

Afgesproken wordt de mogelijkheid om waarnemingen van IJsvogels ook in 2010 te behouden.

Als Vogel van het jaar voor 2010 worden twee voorstellen gedaan: de heidevogels Roodborsttapuit, Boompieper, Boomleeuwerik, en als tweede de Koekoek. De heidevogels zullen worden opgepakt in de werkgroep broedvogels. De Koekoek wordt vogel van het jaar 2010. Waarnemingen kunnen op de site (Google maps) gemeld worden. Fred van Klaveren is bereid een of twee artikelen te schrijven over de Koekoek.

Rondje werkgroepen

Eempoldertellingen

In 2010 wordt het rapport over de periode 2003-2008 afgerond

Broedvogels

In 2010 wordt gemikt op de volgende inventarisaties:

- Loenderveense Plassen (coördinator Piet Spoorenberg)
- Ankeveense Plassen (coördinator Dirk Prop)
- Naarder Eng (coördinator Hugo Weenen plus vacature,)
- heidevogels (optie)

In totaal hebben zich twintig tellers aangemeld (tien ervaren en tien onervaren). Meer tellers zijn welkom.

Dirk Prop heeft een kaart gemaakt (Google Maps) waarop aangegeven kan worden welke gebieden wanneer en door welke organisatie zijn geïnventariseerd. Met Bep Dwars zal hij het archief van de VWG op rapporten nakijken.

Stenuilen

Behalve in de Eempolder is ook in Nederhorst den Berg een territorium vastgesteld van een Steenuil

Nestkasten

In 2010 zullen de SOVON broedcodes worden gehanteerd.

Op de nieuwe ledenavond hebben zich zeven nieuwe controleurs aangemeld die ingewerkt zullen worden. Daarnaast worden 210 nieuwe kasten getimmerd

Roofvogels

Gehoopt wordt op een beter resultaat dan in 2009. De nestkasten van de Kerkuilen zullen worden nagekeken (al dan niet op aanwezigheid)

Weidevogelnestbescherming

Het nieuwe beleid maakt het tot een spannend jaar. Nog onbekend is hoe het nieuwe overheidsbeleid uitpakt en wat dat betekent voor het werk van de werkgroep weidevogels. De datum 23 februari staat gepland als 'aftrapavond'

Tuinvogelonderzoek

Fernand Jager heeft aangegeven na 2010 te willen stoppen met de coördinatie. Iedereen wordt gevraagd suggesties voor opvolging door te geven aan een van de leden van het Coördinatieteam Avifauna.